

18 februari 2018 (Heilig Avondmaal)

**DE MAALTIJD,
DE GASTHEER
EN DE GASTEN**

Bijbellezing: Lukas 14, 1-14

Het moet volgens mij geen fijne maaltijd zijn geweest, waar Jezus uitgenodigd was. Een maaltijd op de sabbatdag, de zondagse maaltijd na de kerkdienst zeg maar..., dat zou een gezellige, een feestelijke maaltijd moeten zijn – fijn met elkaar! - maar hier aan tafel was volgens mij de spanning te snijden. Er werd geen woord verkeerd gezegd hoor!..., maar die blikken over en weer..., de stilte die er viel... Men hield Jezus in de gaten, zo schrijft Lukas..., En Jezus? Nou, Jezus voelt Zich niet door geremd door de sfeer. Hij bindt niet in, maar Hij gaat er juist op in. Ja, gelijk al, als er opeens een persoon tijdens de maaltijd verschijnt. Een persoon die een ziekte heeft. Hij houdt heel veel vocht vast, dat is duidelijk te zien. Jezus geneest hem, nadat hij aan de Farizeeërs die strikt de sabbat houden eerst vraagt: 'is het geoorloofd om op de sabbat te genezen?' Dat zette al de toon... Vervolgens vertelt Jezus wat Hem opviel tijdens het aan tafel gaan: hoe er bij het aan tafel gaan op de voornaamste plaatsen aan tafel werd geaasd. Het was gewoon te zien hoe graag men aan het hoofd van de tafel zat, naast de gastheer. Je kon het gewoon aan de gezichten aflezen dat men bezig was met 'waar-kom-ik-te-zitten?' Jezus haalt dan een wijsheid aan, die je in het Oude Testament kan lezen. De tekst die Jezus aanhaalt is Spreuken 25, vers 6 en 7. Daar staat namelijk: '6Gedraag je niet aanmatigend in aanwezigheid van de koning, ga niet op de plaats van een voornaam persoon staan. 7Het is beter dat de koning je naar voren roept dan dat hij je plaats laat maken voor een edelman.' ... In de tijd van de Bijbel bleven in het Midden-Oosten de voornaamste plaatsen aan tafel, de plaatsen dicht bij de gastheer, open. Als alle andere gasten zaten (aanlagen, zo moet ik zeggen), dan kwamen vervolgens de voornaamste gasten binnen. Zij liepen langs de anderen en gingen aan het hoofd van de tafel aan. Maar stelt dat er iemand daar aan het hoofd van de tafel op hun plaats was gaan zitten..., ja dan had die persoon een probleem. Want dan werd je door de gastheer gesommeerd om je plaats af te staan en op te staan. Nou, dat is natuurlijk een afgang. Je staat op, omdat er iemand aan komt lopen voor wie die plaats bestemd was, iemand die belangrijker is dan jij... en dan moet je langs al die andere gasten naar achteren lopen en daar kijken of er nog een plekje over is... Veel beter is het om achteraan te gaan zitten... en dat dan de gastheer je op komt halen en zegt: 'kom naar voren, kom bij mij zitten, joh!' Dat is natuurlijk heel iets anders..., dan mag je van achteren langs alle gasten naar voren lopen... en iedereen ziet je daar vooraan plaatsnemen naast de gastheer.

Toen Jezus deze Spreuk uit het Oude Testament aanhaalde, moet het volgens mij pijnlijk stil zijn geweest... Want iedereen voelde wel aan wat Hij bedoelde..., je voelt je toch betrappt als opeens wordt

gezegd waar je stiekem eigenlijk heel druk mee bezig was...

En dan spreekt Jezus ook nog eens de gastheer zelf aan... Het klinkt misschien heel mooi en fijn om dit uit Jezus mond te horen: 'Wanneer u een middag- of avondmaaltijd houdt, roep dan niet uw vrienden, ook niet uw broers, en niet uw familieleden of rijke burenen, opdat ook zij u niet op hun beurt terugvragen en het u vergolden wordt. ¹³Wanneer u echter een feestmaaltijd gereedmaakt, nodig dan armen, verminkten, kreupelen en blinden.' Maar eigenlijk zegt Jezus tegen de gastheer, die Jezus had uitgenodigd: 'beste man, waar ben je nu eigenlijk mee bezig? Je nodigt mensen uit, die vervolgens jou weer uitnodigen. Wat voor nut heeft dit nou? Je geeft, je bent gul en gastvrij..., omdat je gewoon wilt dat anderen dat ook voor jou zijn. Het is gewoon puur eigenbelang dit hele etentje!... Het zou beter zijn als je je geld en tafel deelt met mensen die je niet iets terug kunnen geven...'

Een heel ongemakkelijke maaltijd... Ik denk dat er tijdens die maaltijd wel een aantal pijnlijke stiltes is gevallen... Eerst komt er een zieke man opeens binnenvallen en maakt Jezus er gebruik van om ten overstaan van die wetsgetrouwde Farizeeërs te laten zien wat Hij als Heer van de sabbat allemaal op de sabbat mag doen. Jezus spreekt tijdens de volgende gang vervolgens de gasten aan op hun gedrag. En daarna spreekt Jezus tijdens het dessert ook de gastheer nog eens aan op zijn manier van doen.

Ik denk hè, dat er een ding is wat Jezus hiertoe dreef. Jezus had niet gewoon overal wat op aan te merken, nee, bij al die drie de voorvallen gaat het om een en hetzelfde. Ik denk dat dit het was wat Jezus dreef: *hoezeer zijn jullie op jezelf gericht... en hoezeer ben je op de ander gericht?* Neem nou die zieke man..., vind je het nodig om hem te helpen, ook al doe je dat normaal niet op de rustdag..., maar heb je compassie met hem. Zie je zijn nood? ... En die verkapte stoelendans van jullie, waar je alleen maar je eigen stoel vooraan ziet en de ander moet maar blijven staan..., zie je de ander zitten of kan hij wat jou betreft blijven staan? ... En jij dan als gastheer..., geniet je van de maaltijd omdat je weet dat je de volgende vier, vijf maaltijden ergens anders zal worden uitgenodigd..., of geniet je van dit moment omdat je mensen laat delen in je rijkdom zonder iets terug te verwachten?

Deze volgens mij heel ongemakkelijke maaltijd op de rustdag in het huis van die Farizeeër brengt mij naar de Avondmaalstafel, de maaltijd die wij straks mogen

houden op onze rustdag in dit kerkgebouw. Want Jezus is hier in Lukas 14 niet alleen degene die het onrecht haarfijn aan de kaak stelt en de vinger op de zere plek legt..., Jezus is – zo hebben wij vorige week zondag gehoord – op dit moment bezig aan Zijn reis naar Jeruzalem. Jezus is op weg naar Jeruzalem... om daar het doodsvonnis te ontvangen... en vervolgens gekruisigd te worden. Jezus is het Zelf Die de laagste plaats ingenomen heeft ten opzichte van alle andere mensen. Hij heeft als belangrijkste Persoon er niet voor gekozen om de rijen langs te flaneren en alle eer te ontvangen als Hij ter rechterhand aan het hoofd van de tafel plaatsneemt. Nee, Hij is achteraan gaan zitten. Hij heeft de gestalte van een knecht aangenomen, een slaaf, zegt Paulus. Hij heeft Zich vernederd, zo zegt Paulus in Filippensen 2, tot in de diepte van de kruisdood. ... En Jezus is niet alleen die dienstknecht helemaal achteraan aan tafel..., nee Jezus Zelf is ook de Gastheer Die Zijn rijkdom wil delen met arme mensen, kansloze mensen, met zieken. Al die mensen die die gastheer eigenlijk had moeten uitnodigen maar niet had uitgenodigd, al die mensen waren welkom bij Jezus. Ze kwamen Hem zelfs hier in het huis van die Farizeeër nog opzoeken. Jezus was Galilea doorgereisd om al die kansarme mensen te genezen, te helen, te zegenen, nabij te zijn. Jezus is dus Zelf die persoon die in alle nederigheid de minste plaats innam, waar Jezus toe oproept. En Jezus is dus Zelf die Gastheer Die ons laat delen in al de hemelse rijkdommen: vergeving, bevrijding. Aanvaarding. Diepe liefde. Hemelse vreugde. Eeuwig leven.

Nu, zo mogen wij straks aan tafel zitten... bij deze hemelse Gastheer Die ons in Zijn rijkdommen laat delen..., deze Gastheer, Die Zichzelf zo heeft vernederd om het oordeel over mijn zonden, over jouw falen, over uw tekortkomingen te dragen... weg te dragen aan het kruis. Hij was de ereplaats waard..., maar Hij liet Zich wegsturen... naar de laagste plaats... buiten Jeruzalem..., aan het kruis... En Zijn vernedering betekent uw en mijn verhoging, want straks zal u uit uw stoel worden geroepen waar u nu zit en zegt Jezus de Gastheer Zelf tegen u: 'vriend! Kom hogerop! Kom bij Mij zitten hier aan tafel! Je krijgt bij Mij een ereplaats!'

Bij de Here Jezus aan tafel is prachtig. Is heerlijk. Is een en al genade. Wat een rijkdom! Brood en wijn die verwijzen naar Zijn offer en waarin je Zijn liefde mag proeven. Zoals een lijdenslied zingt: *Dit breekt mijn trots, slaat mijn verdienste neder, verlaagt mij diep, maar het verhoogt mij weder! Het meldt mij heil, die van Gods tegenstander in vriend verander.*

Bij de Here Jezus aan tafel is *prachtig. Maar het doet ook een appel op je: ben jij eigenlijk nog veel bezig met jezelf, met je plaatsje..., of ben je vooral gericht op de ander?*

Die vernedering waartoe Jezus oproept – ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden... en ieder die zichzelf vernedert zal verhoogd worden – dat is volgens mij namelijk niet een oproep om helemaal in het stof te gaan kruipen... om jezelf te gaan haten, een hekel te krijgen aan jezelf..., om jezelf te laten vernederen. Die vernedering waartoe Jezus die tafelgasten oproept is ook geen oproep van Jezus om vals bescheiden te zijn, om er zo voor te zorgen dat je

na heel vroom en ingetogen achteraan te zijn gaan zitten alsnog de hoogste plaats aan tafel krijgt ... nee, Jezus houdt je een spiegel voor: hoezeer ben je bezig met je eigen ik? Hoezeer ben je bezig met je eigen verhoging, met het willen ontvangen van waardering en bevestiging? Hoezeer ben je bezig met vrienden en kennissen om je heen te verzamelen om op deze manier wat meer iemand te kunnen zijn? Hoezeer ben je bezig met vooral je eigen loopbaan, levensloop-perspectief, de dingen in je leven die jezelf leuk vindt enzovoort? Maar ook: hoezeer worstel je met je jezelf en je eigenwaarde? ... *Of... of laat je je leven vullen met de liefde van de Here Jezus? Laat je al die hang naar aandacht, bevestiging en scoren zitten..., omdat je dat helemaal niet meer nodig hebt... omdat je vriend van de Here Jezus mag zijn en daardoor kind van de hemelse Vader... en dat het aller-allerbelangrijkste is? Ik zeg het even heel eenvoudig: waar maak je je nu druk over in je leven? Kijk eens hoe geweldig veel liefde Jezus u wilt geven...*

En als je die liefde van God in je hart sluit..., als je uit die bron elke dag weer put..., dan zal die liefde overstromen naar de ander toe. Dan hoef je niet terug te ontvangen van de ander, nee, dan wil je niets liever dan geven en delen. Geven en delen. Niet om er beter van te worden. Maar gewoon, omdat je zelf zoveel hebt ontvangen van de Gastheer van vandaag, Jezus Christus.

Hier bij de Avondmaalstafel valt je ego weg. Omdat je dat niet meer nodig hebt. Hier bij de Avondmaalstafel worden je ogen geopend voor de ander. Je leert te leven uit de liefde die je mag ontvangen. Hoe anders is dat dan bij vele etentjes die je in het dagelijks leven tegenkomt. Hier aan deze tafel is geen plaats voor ellebogenwerk, voor concurrentiegevoelens, voor vriendjespolitiek. Hier aan de Avondmaalstafel is geen plaats voor zelfverrijking, voor verbittering, voor oordelen over de ander waardoor je zelf in de schaduw blijft of er zelfs beter van wordt. Nee, maak jezelf maar klein, want die ander naast je is niet je concurrent, je tegenstander, maar je broeder. Je zuster. Degene die net zoals jij die liefde en genade van de Here Jezus heel hard nodig heeft.

En als je misschien nog steeds worstelt met je eigen ik, met je egocentrisme, met je verlangen naar waardering, naar meer..., als je nog steeds worstelt met je veel te lage of veel te hoge zelfbeeld, met je vergelijken met de ander.... blijf dan toch niet zitten... maar kom om die liefde van de Here Jezus opnieuw te ervaren..., om je daarop te richten... om dat te proeven... zodat je genezen zult worden en verzadigd zal raken door onverdiende, genadevolle liefde.

Neem Jezus' liefde vandaag tot je. En deel het vervolgens uit. Je krijgt genoeg. Genoeg voor jezelf. En genoeg om de ander er in deze week rijk mee te maken.

Jezus nodigt je uit: 'Vriend, kom hogerop!'